

G eandewei

In de schoenen
van een ander

Woestijnervaring

Protestantse
Kerk

Joodse blik op
Oude Testament is anders

Rijkdom maakt niet per se gelukkig

Column

Wiebe Strikwerda

It lêste himd hat gjin bûsen

It nije jier is begûn. In tiid foar hoop, foar goeie foarnimmens en foarút sjen. Mar op in ûn gewoane wize haw ik my dizze wiken faker ôffrege, wat wy efterlitte op it momint dat wy ús

lêste siken útblaze. In prachtige Fryske siswize seit: 'It lêste himd hat gjin bûsen.' In ienfâldige, mar djippe wierheid: wy nimme neat mei.

Wy litte wol wat achter: in neilittenskip, yn de foarm fan jild, in hûs of beide. Ik haw it idee dat hieltyd mear goede doelen freegje om dy erfenis oan harren te jaan. In letterlike quote dy't ik dêr by hearde wie: 'Na mijn dood help ik kinderen in nood.' It past by it idee, dat minsken har libben wat betsjutting jaan wolle, sels nei de ein.

It is in moaie gedachte, mar ek ien dy't my yn 'e besnijing naam. Want: wat jouwe wy eins wei? Jaan nei de dea, dat docht gjin greintsje pine. Foar de golle jouwer is it in maklike kar, om't der neat mear te ferliezen falt. De rykste generaasje yn ús skiednis – minsken dy't har rykdom opboud hawwe troch it útputten fan de ierde – komt no oan har ein. Is it wol genôch om allinnich in finansjele erfskip efter te litten? Soe it net better wêze om ek nei te tinken oer wat wy no, yn it libben, foar oaren betsjutte kinne?

En dan noch in stapke fierder. Sei Jezus net: 'Jou oan de keizer wat fan de keizer is?' Wat fan ús hjoeddeistige rykdom hawwe wy eins echt oan ússels te tankjen? Hoefolle fan wat wy hawwe komt fan de skepping sels, fan de Iene dy't himel en ierde makke hat? As wy ús tankberens foar dy genede net uterje wolle yn hoe't wy ús tiid, jild en leafde brûke, is ús tankberens dan wol echt?

It lêste himd hat gjin bûsen. Mar as wy hjir en no gjin tiid of omtinken jouwe oan hoe't wy ús bestean ynfolje, bliuwt it himd sels ek noch leech. Yn dizze tiid fan hoop en nije kânsen, kinne wy ús dus ôffreegje: wat diele wy no, wylst wy hjir noch binne?

Wiebe Strikwerda wennet en wurket yn de Ranested (De Haach/Rotterdam) mar is hikke en tein yn Feanwalden. As lyts mantsje sei hy wolris dat hy letter dumny wurde woe. No't hy grutter is wol hy graach utfine werom lytse Wiebe dat betocht hie.

Meditatie

In de schoenen van een ander

'Wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is. Oordeel niet, dan zal er niet over je geoordeeld worden. Veroordeel niet, dan zul je niet veroordeeld worden. Vergeef, dan zal je vergeven worden. Geef, dan zal je gegeven worden; een goede, stevig aangedrukte, goed geschudde en overvolle maat zal je worden toebedeeld. Want de maat die je voor anderen gebruikt, zal ook voor jullie worden gebruikt.' Lucas 6: 36-38 door ds. Hille Vlasman

Er is een prachtig Indiaans spreekwoord: *Do not judge a man until you walk two moons in his moccasins*. Oordeel nooit over een ander alvorens je twee manen in zijn moccasins hebt gelopen.

Glij niet uit op het glibberige pad van oordelen en vooroordelen, meningen en opinies terwijl je feitelijk niets weet van de ander. Investeer daarentegen en neem de moeite, schenk aandacht en probeer je te verplaatsen in de ander. Ontdek wat er bij de ander op het spel staat. Want onwetendheid maakt veel schade. Het oordelen ligt snel op onze lippen. Het zit werkelijk overal doorheen verweven, we zijn het ons vaak amper bewust. Jezus' opdracht om niet te oordelen lijkt in de dagelijkse praktijk een onmogelijke levenshouding.

A Mile in My Shoes is een schoenenwinkel - die al sinds 2015 de hele wereld overgaat - waar bezoekers worden uitgenodigd om een mijl in de schoenen van iemand anders te lopen. Letterlijk. Gehuisvest in een gigantische schoenendoos, bevat deze zwervende tentoonstelling een gevarieerde verzameling schoenen en audioverhalen die onze gedeelde menselijkheid verkennen. Van een Syrische vluchteling tot een sekswerker, een oorlogsveteraan tot een neurochirurg, bezoekers worden uitgenodigd om een mijl in de schoenen van een vreemde te lopen terwijl ze naar hun verhaal luisteren. De verhalen behandelen verschillende aspecten van het leven, van verlies en verdriet tot hoop en liefde. Ze nemen de bezoeker mee op een empathische en fysieke reis.

Een geweldig initiatief dat de begripsvorming

en erkenning voor elkaar enorm kan versterken. Wij kunnen als mens elkaar niet doorgronden. Vaak zien we van elkaar alleen de buitenkant. We horen de woorden en vormen ons beelden. Het blijft veelal oppervlakkig. Het is dan ook niet verwonderlijk dat psalm 139 zo'n geliefde psalm is. De psalmist is ervan overtuigd dat God dieper peilt dan de oppervlakte, ja dat God ons kent tot op ons zuiverste zelf.

A Mile in My Shoes kan helpen om voorbij de oppervlakte te komen. Tegelijk besef ik dat we nooit 'echt' in de schoenen van een ander kunnen staan. Ieder gaat een eigen, unieke weg in het leven. Op deze weg maakt het waarachtig veel uit of we menselijke warmte en nabijheid, erkenning en herkenning, zorg en ondersteuning ervaren - of niet. Onze blik verruimen door inzicht te ontvangen in de positie van de ander - en met name de kwetsbare ander - raakt volledig aan het liefdesgebod van Jezus. Hijzelf ging nóg verder door zelfs de voeten te wassen van zijn leerlingen en ja, óók van de leerling die hem zou verraden. En Hij laat ons hierbij weten: 'Ik heb een voorbeeld gegeven; wat ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.'

Elkaars voeten wassen is wellicht te veel van het goede, maar naar de ander luisteren voorbij de eigen weerstand, en hierbij de eigen kwetsbaarheid niet te vrezzen, zou al een wonderbaarlijk effect geven. Elkaar, los van oordelen, van hart tot hart ontmoeten, werkelijk dan is Gods koninkrijk al zeer nabij.

ds. Hille Vlasman is predikant van de Protestantse Gemeente Claercamp, Rinsumageast

Leesrooster

Week 8, 16 t/m 22 februari
 zondag 2 Kronieken 7,11-22
 maandag 2 Kronieken 8,1-11
 dinsdag 2 Kronieken 8,12-18
 woensdag 2 Kronieken 9,1-12
 donderdag 2 Kronieken 9,13-31
 vrijdag Lucas 6,12-26
 zaterdag Lucas 6,27-38

Week 9, 23 t/m 1 maart
 zondag Psalm 83
 maandag Ester 1,1-12
 dinsdag Ester 1,13-22
 woensdag Ester 2,1-14
 donderdag Ester 2,15-23
 vrijdag Ester 3,1-11
 zaterdag Ester 3,12-15

Achtergrond

Hou geldzucht verre van u, wees tevreden met wat u heeft

De actualiteit staat bol van mensen die onvoorstelbaar grote fortuinen bezitten. Zij hebben vast niet zoveel met Spreuken 30:8: 'Geef mij armoede noch rijkdom, voed mij alleen met het brood dat mij is toebedeeld.' Hier wordt het evangelie van het genoeg verkondigd. Het is goed om ons dat ter harte te nemen, ook al doen de machtigen der wereld iets anders.

door Maurice C.J. Wielenga

U kent misschien uit de geschiedenis de uitdrukking: 'zo rijk zijn als koning Croesus.' De Griekse historicus Herodotus vertelde eens dat koning Croesus van Lidië zeer vermogend was, doordat de Griekse steden schatting aan hem moesten betalen. Op zekere dag kreeg Croesus van de Atheense wijsgeer en staatsman Logon. Hij gaf deze man drie dagen gastvrijheid. Op zekere dag vroeg Croesus aan Solon: 'Wie denkt u dat de gelukkigste man ter wereld is?' Hij verwachtte natuurlijk dat Solon hemzelf zou noemen. Maar zijn gast zei: 'Dat is de Athener Tellos.' De wijsgeer legde uit dat deze Tellos voortreffelijke zoons had, die allen bleven leven en van wie hij weer kinderen zag opgroeien. Bovendien was hij de heldendood gestorven in een door de Atheneren gewonnen veldslag.

Koning Croesus was uiteraard niet tevreden met dit antwoord, maar hij hoopte dan tenminste nog op de tweede plaats te komen. Maar wat Solon betreft waren de op één na gelukkigste mensen de broers Kleobis en Biton, die voldoende hadden om te leven en bovendien oersterk waren. Na een heldendaad waarbij ze op eigen kracht de wagen van hun moeder, een priesteres, naar een hoogfeest in de tempel hoog op een rots hadden gebracht, stierven ze in hun slaap.

Croesus vroeg de wijsgeer een derde keer wwie de gelukkigste man ter wereld is. Hij kreeg als antwoord: „Iemand die schatrijk is en in weelde heeft hoeft niet gelukkiger te zijn dan iemand die slechts voor één dag voedsel in huis heeft. Veel zeer gefortuneerde mensen kunnen zelfs ongelukkiger door het leven gaan dan hij die bijna niets heeft om van te leven.” Toen Croesus dit antwoord hoorde werd hij boos. Hij stuurde Solos direct zijn paleis uit. De boodschap van wijsgeer Solos was kennelijk te hard overgekomen.

Plutocratie

De pas geïnstalleerde president van de Verenigde Staten Donald Trump heeft drie zeer gefortuneerde adviseurs in zijn kabinet opgenomen. De uitzonderlijk rijke Elon Musk - de man die ook de ultra rechtse Duitse Partij AfD ongevraagd adviseert - is de belangrijkste. Zijn vermogen, onder meer verdiend met Tesla en SpaceX, wordt geschat op 400 miljard. Verder zitten in monetaire gezelschap Jeff Bezos en Mark Zuckerberg. Ze zaten zelfs op de eerste rij bij de inauguratieplechtigheid. Zo beschouwd zijn de Verenigde Staten nu een plutocratie: de (super)rijken zijn aan de macht. En afgaand op hun eerste acties - denk aan het zo ongeveer opdoeken van het agentschap voor ontwikkelingshulp USAID - laten ze zich niet veel gelegen liggen aan het lot van wie het slechter getroffen heeft.

Schilderij 'Croesus toont Solon zijn rijkdommen' van Caspar van den Hoecke (c. 1585-1641/1648)

Trump, Musk en de hunnen zullen vast hun schouders ophalen bij wat spreukendichter in het Oude Testament schrijft. Terwijl het zulke wijze woorden zijn. Zo lezen we in hoofdstuk 30 vers 8: 'Geef mij armoede noch rijkdom, voed mij alleen met het brood dat mij is toebedeeld'. Hier wordt het evangelie van het genoeg verkondigd. Even eerder lezen we: 'Een goede naam is verkieslijker dan veel rijkdom', en de waarschuwende woorden: 'Wie op zijn rijkdom vertrouwt, die zal vallen.' Welnu: er zijn al heel wat ambtenaren en adviseurs als een Solos het Witte Huis uit gestuurd, die het waagden een dergelijke waarschuwing te uiten.

Tevreden zijn

Aan de machtigen der aarde hoeven we, kortom, momenteel geen voorbeeld te nemen. Het is aan onszelf om verstandig met ons geld om te gaan en tevreden te zijn met genoeg. De Bijbel houdt ons wat dat betreft bij de les. Denk maar aan wat in 1 Timotheüs 6: 6 t/m 10 staat: 'Maar voor wie tevreden is met wat hij heeft, is het geloof grote winst. Wij hebben iets in deze wereld meegebracht en kunnen er ook niets uit meenemen. Wij hebben voedsel en kleren, laten we daar tevreden mee zijn. Wie rijk wil worden, staat bloot aan verleiding, raakt in een valstrik en valt ten prooi aan dwaze en schadelijke begeerten die een mens in het vederf storten en ten onder doen gaan. Want de wortel van alle kwaad is geldzucht.'

Bijkomend voordeel van een dergelijke instelling is dat we ons niet dagelijks zorgen hoeven maken over inbraak of brute roof van onze bezittingen. Als we ons goed kunnen voeden - al dan niet na goede prijsvergelijking in de supermarkt - en kleden, dan moet ons

dat meer dan genoeg zijn. De dagelijkse STER-reclames met vakantieeraanbiedingen kunnen we dan gevoeglijk overslaan. Spotjes van noodfondsen ten bate van kinderen en dieren mogen daarentegen wél onze aandacht trekken. In het zwaar geruïneerde Gaza-gebied is zeker 100 miljard nodig om weer een leefbaar bestaan op te bouwen voor de zwaar getroffen Palestijnen. Ze zijn maanden verstoken geweest van de eerste levensbehoeften, medicijnen en tenten. Gelukkig mogen nu dagelijks honderden vrachtwagens voedsel, melk, kleding, medicijnen en elementen voor noodwoningen gebracht worden. Willen wij voor hen de portemonnee trekken? Het valt te hopen!

En wat ons dagelijks brood betreft: het brood dat wij niet nodig hebben, moeten wij uitdelen naar waar nog honger en nood is in de wereld. Dat is momenteel op vele plaatsen het geval, neem bijvoorbeeld Oekraïne en arme gebieden als Moldavië, Kirgizië, Transnistrië...

In zijn oproep zorg te dragen voor de armen gaat de apostel Jacobus nog een stap verder: "Jullie moeten maar misbaar maken over de rampen die jullie zullen overkomen, want jullie rijkdom is verrot! Jullie hebben weelderig geleefd, maar hebt schatten opgelegd, terwijl het de laatste dagen zijn. Het loon dat door u is in ingehouden van de arbeiders die uw landen hebben gemaaid, schreeuwt om uitbetaling. En het geroep van de landbouwers die uit oogst hebben binnengehaald, is doorgedrongen tot de Here Zebaoth. Wees dus eerlijk en rechtvaardig, anders zal het u ernaar vergaan.' (U kunt het lezen in Jacobus 5: 1-5, als kopje staat erboven: 'Het gevaar van de rijkdom.'

Maurice C.J. Wielenga uit Joure is publicist en een vaste medewerker van Geandewei

Byldspraak - Willem Wilstra

Eigen rom stjonkt

By it Bibellêzen kaam my in moaie anekdoate yn 't sin. Lang ferlyn, wol fjirtich jier, wie ik foar de NAM waarnimmer op it Waad by seismyk, boaiemûndersyk. Myn opdracht wie te sjen, oft it útfierende bedriuw him wol oan de natuer- en miljeuregels hold. Myn hânboek wie in grutte map fol mei 'yes or no''s. Dat kaam út 'e 'Natuurbescheringswet Waddenzee'. It moaie fan dy baan wie, dat ik alhiel ûnôfhinklik wie, mei eigen boat.

Yn 'e buert fan Skylge, yn it eastlike kwelder- en dúngbiet, moast ik wolris oan 'e wâl komme foar ynspeksje. Op in dei naam ik waar, dat minsken fan Staatsboskbehear drok dwaande wiene mei in shovel dy't in soarte fan dúntsje plat skode... Yn ús wurkgebiet! Ik tocht: sy wol en wy net? Fansels moast ik dat trochjaan oan de beliedsmakkers op it haadkantoar.

Yn 'e rin fan de oare dei kaam ik wer op lokaasje. De bulte sân wie wer ferskood en dit buordsje stie der... De Bibeltekst fan snein wie: Matteus 17 fers 19 - 21.

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

Advertenties en familieberichten

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179
(bereikbaar van 8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl
W. theowijbenga.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

*Niet voor opgave en opzeggen
abonnementen, u vindt de contact-
persoon hiervoor bij de berichten
van uw eigen gemeente*

www.geandewei.nl

Kleurrijk geloven 'Gods vrede met u'

Op straat zwaait een islamitische vriendin naar mij met de groet: 'Salaam Alaykum': 'Gods vrede voor jou.' 'Ook voor jou', roep ik en zwaai terug. Van mijn Hindoestaanse collega ontvang ik de wens: 'Om shanti': 'Ik wens je heilige vrede toe.' En midden in de winterkilte op straat denk ik aan die onvergetelijke ervaring in Jordanië. *door ds. Corry Nicolay*

Wanneer mijn man en ik met onze camper midden in de immens grote woestijn van Jordanië rijden, voel ik me zo klein als een miertje. We zijn de weg kwijtgeraakt... De weg loopt smal door de immens grote zandheuvels en op de borden staat alleen het voor ons onleesbare Arabisch. En boven ons de zon, die de uitdrukking 'koperen ploert' eer aandoet.

Ineens bekruipt me het angstige en kille gevoel: als we nu maar veilig thuiskomen. We weten niet hoe we verder moeten rijden. De verbondenheid met thuis wringt zich omhoog. Als een kluwen voel ik ineens het goede en de angst door elkaar heen draaien. Een intens verward en diep verlaten gevoel bekruipt me. Ik ben de grip op het gebeuren kwijt en kijk hunkerend uit naar uitkomst.

Een Arabier op een kameel doemt als een geschenk op, midden in de zandheuvels. Zonder woorden begrijpt hij onze vragende ogen. Met gebaren helpt hij ons weer op de goede weg. Knikkend denk ik aan deze woorden: 'Wanneer het erop aankomt, kan niemand zonder iemand'. Met de hand op ons hart en een hartelijke zwaai gaan we weer uit elkaar, en vervolgen we ieder onze weg.

'Sorry God'

Zijn islamitische groet schudt mij wakker. Ik voelde me verlaten, echt verlaten. Terwijl ik

weet dat we als mens nooit écht alleen en verlaten zijn. Die Ene, oneindig trouw en liefdevol, laat geen mens alleen staan en gaan: God-dank. En ik werp mijn woorden wijd uit: 'Sorry God, ik was het echt even kwijt'.

Parels

De kluwen ontwart zich in de vrede van die groet; 'Gods vrede met u'. Hoe kostbaar is het, mensenwegen die elkaar kruisen, mensen die de moeite nemen oog voor elkaar te hebben, zonodig stil te staan en er voor elkaar te zijn. In de Bijbel staat dat we als mens in die houding Gods beeld uitdragen: beschouw elkaar alsjeblijft als kostbare parels in Gods ogen. Jezus zegt het kort maar krachtig: behandel de ander net zoals je zelf behandeld wilt worden. En dat geldt voor ieder mens: Gods vrede met u, met jou.

Daarbij mijn wens voor dit en de volgende jaren:

*Dat ieder zich thuis voelt
bij het eigen licht
en ook ieder ander
het eigen licht gunt.*

ds. Corry Nicolay werkt sinds 1980 samen met moslims en bezoekt regelmatig hun landen van afkomst. Ze is protestants predikant Kleurrijke Communicatie. www.kleurrijkgeloven.nl

De weg loopt smal door de immens grote zandheuvels en op de borden staat alleen het voor ons onleesbare Arabisch

Diversen

Vrouwenochtend Burdaard met Ruth de Jong van Hope4Ukraine

Vrijdag 28 februari is er weer een interkerkelijke vrouwenochtend in het MFC in Burdaard. Thema is 'Vertrouw op God, wees Hem gehoorzaam en kom in actie!' Spreekster is Ruth de Jong van Hope4Ukraine (www.hope4ukraine.nl). Zij reist regelmatig als fotograaf naar Oekraïne en maakt dan beelden die ze combineert met verhalen van mensen. Ze vertelt haar persoonlijke verhaal aan de hand van het bijbelverhaal van David. De zaal is open vanaf 9.00 uur, om 9.30 uur begint het programma, dat duurt tot 11.30 uur. De evangelische winkel van Dokkum is ook aanwezig. Toegang 6 euro, inclusief koffie/thee en cake. Er is ook een collecte.

ProRege uit Dokkum treedt op in Steenwijk met Gemengd Koor

Het Noord-Nederlands Gemengd Koor o.l.v. Harold Kooij verzorgt zaterdag 1 maart om 15.00 uur een concert in samenwerking met Chr. Mannenkoor Pro Rege uit Dokkum o.l.v. Jan Hibma in de Grote Kerk in Steenwijk. Met medewerking van pianist Jorrit Woudt, organist Arjan Kroes en de trompettisten Jan Hibma en Ronald Ruiter. Kaarten kosten 15 euro aan de kerk of 12,50 bij reserveren via nngkoor@gmail.com.

Zingend naar de Zondag op 15 maart met topkoor uit Kampen

Zingend naar de Zondag in De Ontmoeting in Damwâld heeft op zaterdag 15 maart een topbezetting met het Chr. Kamper Mannenkoor Door Eendracht Verbonden en de wereldberoemde panfluitiste Noortje van Middelkoop. Het koor onder leiding van Gerwin van der Plaats trad in gerenommeerde zalen en bekende kathedralen in binnen en buitenland. De avond begint om 19.30 u, toegang gratis.

Kirchentag 2025 in Hannover met thema 'Mutig, sterk, beherzt'

In Hannover wordt van 30 april tot en met 4 mei de Kirchentag gehouden. Naar verwachting komen tienduizenden mensen naar de Duitse stad om dit 'grote feest van geloof en leven' te vieren. Het thema is: "Mutig, sterk, beherzt" (I Kor. 16: 13-14): "Moedig, sterk, met liefde". In vieringen, lezingen, bijbelstudies, forumgesprekken en culturele vormen, zoals theater, cabaret, muziek en dans wordt het thema opgevouwen, vormgegeven en beleefd. Op de 'Markt der Möglichkeiten' presenteren ruim zevenhonderd groepen en organisaties zich, uit Duitsland en ook uit Nederland. Informatie: www.kirchentag.de

Anti-judaïsme in de kerk (3)

Jodendom bekijkt O.T. anders dan christendom

Het lezen van het Oude Testament vanuit een christelijke vooringenomenheid heeft gevolgen. Het is goed om ons ervan bewust te zijn dat het jodendom de Tenach (het Oude Testament) op een heel andere manier bekijkt dan de christelijke traditie. *door dr. Johanna Tanja*

In de christelijke traditie neemt de Bijbel een centrale plaats in. Een deel van die Bijbel is niet alleen Heilige Schrift voor christenen maar ook voor joden. Wat wij het Oude Testament noemen, heet bij hen Tenach. Wanneer Jezus en Paulus over 'de Bijbel' spreken, bedoelen ze die teksten die wij nu tot het Oude Testament rekenen.

Ander perspectief

Als we naar het hedendaagse jodendom en christendom kijken, zien we dat beide zich beroepen op de Tenach/het Oude Testament, maar deze teksten heel verschillend uitlegen.

De joodse bijbelwetenschapper Moshe Goshen-Gottstein verwoordde het zo: Waar christenen de Bijbel zien als een doorlopend verhaal over God, de mensheid en verzoening, lezen joden het als een verhaal over God, volk en land. Voor de joodse gemeenschap is de Tenach vooral een verzameling van afzonderlijke verhalen, uitspraken en onderricht die de basis vormt om als jood een goed leven te leiden. Verzoening, zeker in termen als toegang tot de 'hemel', krijgt weinig aandacht. Wanneer christenen zich niet realiseren dat je weliswaar dezelfde tekst leest, maar dat de afzonderlijke tradities die vanuit een heel ander perspectief interpreteren, kan er aardig wat ruis ontstaan.

Stereotypen

In de loop van de kerkgeschiedenis zien we bepaalde ideeën en trends geregeld terugkomen: over de wet spreken als de vijand van een (goed) christen; de Farizeeën zoals ze in het Nieuwe Testament voorkomen (negatief) gelijkstellen aan hedendaagse joden; het Oude Testament afdoen als 'wettisch'; het Oude Testament vrijwel buiten beschouwing laten in preken en vormingswerk, en alleen

als bron van bewijsteksten voor de komst van Jezus gebruiken; beloften geheel los van hun context toepassen op de eigen, individuele situatie (bijvoorbeeld Jeremia 29:11 op een felicitatiekaart schrijven); suggereren dat de God van het Oude Testament een ander, wraakzuchtiger karakter heeft dan die van het Nieuwe Testament.

Of deze zaken leiden tot een algehele negatieve anti-joodse houding hangt af van de situatie. Het kan in ieder geval bijdragen aan het bevorderen van stereotypen: joden zijn wettisch en dat is verkeerd; joden begrijpen hun eigen Schrift niet; onder het nieuwe verbond in Christus heeft het Oude Verbond afgedaan en daarom is het jodendom niet meer relevant.

Anti-joods

Het is al vaker aangehaald in deze rubriek: woorden doen ertoe. Hoe je spreekt over een ander kan verregaande consequenties hebben.

Naast de kerk is ook de wetenschap niet vrij van anti-joods sentiment. Anti-judaïsme komen we veelvuldig tegen in het werk van de vader van de moderne bijbelwetenschap, Julius Wellhausen (1844-1918). Zijn hypothese over het ontstaan van het Oude Testament wordt aan bijna iedere theologiestudent onderwezen en ligt aan de basis van veel exegetische studies en bijbelcommentaren. Het anti-judaïsme dat deel uitmaakt van zijn hypothese wordt vrijwel nooit onderwezen, zodat studenten de anti-joodse tendensen in dit soort werken vaak niet opmerken.

Wellhausen en veel van zijn leerlingen maken een onderscheid tussen profetie en wetteksten. In de profetie vind je de ware religie. De wetteksten, die gevolgd worden door het jo-

dendom, bevatten een statische vorm van religie die uitgebannen moet worden. (Wellhausen eindigt zijn hoofdwerk zelfs met de stelling dat het jodendom uitgebannen moet worden, maar dat dit vele eeuwen gaat duren.)

Een heel extreme vorm van dit gedachtegoed treffen we aan bij het Eisenacher Entjudungsinstitut, opgericht in 1939 en belast met de taak het christendom te ontdoen van alle joodse invloeden. Om dit te bereiken werd onder andere een 'ontjoodste bijbel' uitgegeven. Een sterk ingekorte en bewerkte versie van het Nieuwe Testament waar bijvoorbeeld 'koning van Israël' vervangen wordt door 'koning van het leven'. En de redacteurs durfden dit nazipropagandamateriaal als 'Boodschap van God' op de markt te brengen ...

Bewust en waakzaam zijn

De geschiedenis wijst uit dat het lezen van het Oude Testament vanuit bepaalde christelijke ingenomenheid (verstreckende) gevolgen heeft. Het is goed om ons ervan bewust te zijn dat het jodendom de Tenach op een heel andere manier bekijkt dan de christelijke traditie. Laten we ervoor waken de joodse uitleg te veroordelen op basis van onze christelijke uitgangspunten. En laten we in onze interpretatie van het Oude Testament niet de joodse elementen negeren, noch allerlei stereotiepe beelden over joden en het jodendom aanwakkeren.

dr. Johanna Tanja is medewerker Kerk & Israël bij de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. In de serie Anti-judaïsme in de kerk nemen we een kijkje in de spiegel van (onbewuste) uitingen van anti-judaïsme in de kerk. Geven wij in ons eigen denken en spreken wellicht een voedingsbodem voor anti-joodse sentimenten?

Bron: protestantsekerk.nl

Wat wij het Oude Testament noemen, heet bij joden Tenach. Wanneer Jezus en Paulus over 'de Bijbel' spreken, bedoelen ze die teksten die wij nu tot het Oude Testament rekenen.

*'Je kunt beter met z'n tweeën dan alleen zijn,
want samen zwoegen loont.
Wanneer twee vrienden samen zijn
en een van beiden valt,
helpt de ander hem weer overeind.'*

(Prediker 4:9v, NBV21)

Een volle zaal

Op 23 januari kwamen afgevaardigden van meer dan 120 van onze 203 gemeentes in Joure bij elkaar. Wat kunnen we voor elkaar betekenen nu we in getal steeds kleiner worden? Op die vraag zochten we een antwoord. Ieder heeft daarover iets op papier gezet. Het kost even tijd om dat op ons in te laten werken, dus daarover leest u volgende keer. Deze keer krijgt u een aardige puzzel met drie kerkenraden die zich afvragen hoe het verder moet.

Drie krimpende gemeentes

Het probleem van dit drietal is gemakkelijk gesteld: de gemeente wordt kleiner, de kerkgangers grijsler, ambtsdragers en vrijwilligers steeds moeilijker te vinden. Dat is duidelijk. De oplossing lijkt dan ook een ABC'tje: als het alleen niet meer lukt, dan doe je het samen. Zo staat dat ook in de tekst van Prediker hierboven. Maar zo eenvoudig is het niet. Want al worden ze alle drie kleiner, ze doen dat wel elk op hun eigen manier. Laat ik ze voor het gemak X, Y en Z noemen.

Gemeente X

Het loopt allemaal nog best wel aardig, daar in X. In de kerkenraad zijn wel wat vacatures, maar dat is vooral omdat ze de lat niet te laag wilden leggen voor zichzelf: voor elke wijk een ouderling en een diaken, twee jeugdouders en een college van kerkrentmeesters waarin alle kennis en kunde aanwezig is, van administratie tot bouw. Daar valt nu wel eens een gaatje, en ook de deelname aan jeugdclubs en jongerenkoor loopt terug. Maar daarover hoor je ze niet klagen: ze hebben tenminste nog clubs en koor! Als buurgemeente Y aanklopt om samenwerking, gaan ze daar natuurlijk graag op in: elkaar ondersteunen is een goede christelijke gedachte en misschien levert het voor club en koor nog wat extra deelnemers op.

Gemeente Y

In Y herkennen ze het beeld van X wel: zo zag het er een jaar of tien geleden bij hen ook nog uit. Sinds die tijd is het eigenlijk best wel hard gegaan. Toen één van de jeugdleiders ermee ophield, was het al snel met het hele clubwerk gedaan. Blijkbaar was die ene toch de trekker van het geheel. En toen in één jaar een drietal vacatures in de kerkenraad niet vervuld konden worden, durfde daarna niemand het nog aan: wie weet wat er met al die vacatures voor extra werk op je bord komt te liggen. En zo ging de fut er wat uit. Ze gaan dus op zoek naar een goede samenwerkingspartner om de handen in één te slaan. Zou buurgemeente X daar misschien voor open staan?

Gemeente Z

Op de kerkenraad van Z zijn ze al eerder op dit idee gekomen. Het kost hier al jaren veel moeite om alle plekje's in kerkenraad en vrijwilligerswerk bezet te houden. Gelukkig zijn er altijd wel mensen die na enig aandringen de verantwoordelijkheid wel voelen: schoorvoetend maar vol liefde voor de gemeente hebben ze hun taak in de kerk opgepakt. Maar het valt ze niet mee, je weet van tevoren niet half wat er allemaal van je gevraagd wordt, van huisbezoek en consistoriegebed tot VOG en FRIS. Er wordt nogal eens gezocht aan de vergadertafel: waarom moet het zo moeilijk allemaal? Ze hebben nu wat contact gezocht met buurgemeente X, dat zijn wel weer extra vergaderingen maar het geeft ook herkenning en nieuwe energie. Nu wil de kerkenraad van Y ook meedoen: dat is nog een avond vergaderen erbij...

Voor Z kan het al niet meer

Eerlijk gezegd heb ik er alle begrip voor wanneer de kerkenraad van Z de deur dicht doet voor die van Y. Ze zijn echt al aan het eind van hun Latijn! Verantwoordelijk als ze zijn hebben ze de taak van hun voorgangers overgenomen. Vaak bladeren ze nog even terug: hoe deden ze dat maar weer? En de angst slaat hen om het hart als er weer iets nieuws bij komt. Ze verlangen naar rust: dat is toch wat je mag zoeken in de kerk? Ze geloven in de Heer en hebben hart voor hun naaste maar met organisatie en bestuur hebben ze helemaal niets.

Voor X hoeft het nog niet

De kerkenraad van X kun je het niet kwalijk nemen dat ze geen haast maken. Het loopt allemaal aardig in de gemeente en dat willen ze graag zo houden. Natuurlijk is het aardig om een keer met Z om de tafel te gaan. En ook met de mensen van Y kunnen ze goed overweg. Maar het moet niet ten koste gaan van de gemeente in X. Het gaat steeds wat minder soepel, dus ze moeten echt alle zeilen bijzetten om de boel draaiend te houden. En ze willen ook nog wel weer een musical doen met elkaar. Als Y en Z daar nu ook aan mee willen doen, dan lukt dat misschien wel. De samenwerking is voor hen vooral een kans om genoeg mensen bij elkaar te krijgen voor hun eigen programma en wie neemt hen dat kwalijk?

Voor Y moet het wel...

De kerkenraad van Y zit hier wel iets anders in. Ze willen graag dat er in hun dorp een levende gemeente blijft, met regelmatig een kerkdienst, een vorm van pastoraat en als het even kan ook iets voor de jeugd. Als ze voor alles naar X moeten, dan

gaat de onderlinge band, die ze in jaren hebben opgebouwd, snel verloren. En dan is er nog het mooie contact met school. Als ze met X nu eens alleen wat bestuurlijk konden samenwerken, dan blijft het verder mooi zoals het was.

Wie schrijft ABC voor X, Y en Z?

Moet Y maar Afzien van de plannen en... nu ja, dan weet ik het verder ook niet? Moet X de last van Y en Z maar op z'n schouders nemen, met desnoods een burn-out tot gevolg? Moet Z maar doorgaan tot de laatste het licht uitdoet, waarna de Classis de boel op kan ruimen? We hebben dan wel een ABC van Afzien, Burn-out en Classis, maar daar redden we het niet mee.

Zelf meedenken?

Zoals gezegd: in het volgende nummer leest u een impressie van de reacties op de vragen van 23 januari. Welke rol moet een gemeente als X spelen voor een gemeente als Z? Zijn ze verantwoordelijk voor elkaar? En moeten ze een gemeente als Y daarbij ontzien? En wat zou daarbij de rol van de classis kunnen zijn? Als u de scriba een mailtje stuurt kunt u nog een exemplaar van de lijst krijgen om zelf te reageren of om het eens te bespreken in uw kerkenraad.

Visitatie

Iets heel anders: op 1 maart draagt ds. Idske van der Pol het voorzitterschap van het College van Visitatoren over aan ds. Alco Meesters. Hij is daartoe door de classis beroepen als predikant in algemene dienst en zal t.z.t. aan de classis worden verbonden. Ds. Van der Pol neemt afscheid van ons in de vesper voor de classis op 22 mei. Die viering begint om 19.15 uur in de Martini van Franeker en ieder is daarbij van harte welkom.

Hoe kom je armoede op het spoor?

Kerk in Actie organiseert samen met de classis op vier verschillende locaties een themabijeenkomst over 'armoede': 10 maart (19.30) in Heerenveen (Trinitas), 17 maart (13.30) in Stiens (De Hege Stins), 24 maart (19.30) in Sneek (Martinikerk) en 31 maart (13.30) in Surhuisterveen (Lantearne). De bijeenkomst is bedoeld voor diakenen en andere geïnteresseerden. Meer informatie en aanmelding bij: j.boonstra@protestantsekerk.nl.

Jeugd en Kerk

Op 8 mei organiseert de classicale werkgroep Jeugd & Kerk in Heerenveen een workshopavond voor jeugdleiding. Aan thema en invulling wordt gewerkt, maar de datum kun je alvast in je agenda zetten.

Met hartelijke groet,
ds. Riemer Praamsma, uw classispredikant

PS: Mededelingen voor het volgend nummer (12 maart) graag inleveren vóór 5 maart.

Geandewei neemt de nieuwsbrief van Classis Fryslân integraal over zodat die niet los verspreid hoeft te worden door de aangesloten gemeentes. De inhoud valt buiten de verantwoordelijkheid van de redactie

Scriba: Hanneke Dijkstra | 0512-363548 | classisfryslan@gmail.com

Classispredikant: ds. Riemer Praamsma | 06-58013225 | r.praamsma@protestantsekerk.nl

VOLGENDE KEER in G eandewei

Geloof voor alles fases van het leven

